

Opvragen NAW-gegevens voor een civiele procedure

Informatie voor slachtoffers van fraude

Bent u slachtoffer van online of telefonische fraude? Dan kunt u in sommige gevallen een civiele procedure (een rechtszaak) starten tegen degene die u heeft opgelicht. Zo kunt u proberen uw geld terug te krijgen als dat op een andere manier niet lukt.

Hiervoor heeft u de NAW-gegevens (naam, adres en woonplaats) nodig van degene aan wie u geld heeft overgemaakt. Deze NAW-gegevens kunt u sinds 1 januari 2021 opvragen bij uw bank. Dit kan alleen als u geld heeft overgemaakt van en naar een Nederlandse bankrekening.

In deze folder leggen we uit hoe dit werkt en welke stappen u hiervoor moet nemen.

Wat is een civiele procedure?

Een civiele procedure is een rechtszaak tussen verschillende burgers, of tussen burgers en bedrijven, of tussen verschillende bedrijven. Dat is een verschil met het strafrecht. Daarbij zijn de rechtszaken tussen de overheid aan de ene kant, en burgers en bedrijven aan de andere kant.

In dit geval gaat het om een civiele rechtszaak tussen u als slachtoffer van oplichting en degene die u misschien heeft opgelicht. Met een civiele procedure tegen de (mogelijke) oplichter kunt u proberen uw verloren geld terug te krijgen. U moet dan wel kunnen bewijzen dat de ander u heeft bedrogen (misleiding) of niet heeft gedaan wat hij heeft beloofd (wanprestatie).

De uitspraak

In de civiele procedure zal een rechter dus oordelen of er in uw geval 'misleiding' was en/of een 'wanprestatie'. U vertelt eerst uw klacht, bijvoorbeeld dat u geld heeft betaald voor iets wat u nooit heeft ontvangen. Nadat de tegenpartij zich heeft kunnen verdedigen, geeft de rechter een oordeel.

Of het ook echt oplichting was, wordt niet besproken. Dat komt omdat 'oplichting' niet voorkomt in het civiele recht. Of er iemand schuldig is, is hier dus niet belangrijk. Het enige doel van de procedure is om uw geld terug te krijgen. In een civiele procedure worden dan ook geen gevangenisstraffen of taakstraffen opgelegd. Dat gebeurt wel bij een strafrechtelijke procedure.

Als u een civiele procedure start, betekent dit niet altijd dat het Openbaar Ministerie ook een strafrechtelijke procedure zal starten. Dit staat los van elkaar.

Kijk voor meer informatie ook op <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Rechtsgebieden/Civiel-recht/Kantonrechter>

FRAUDEHELPDESK.nl

Hoe werkt het?

Wilt u een civiele procedure starten? Dan heeft u de NAW-gegevens nodig van degene aan wie u geld heeft overgemaakt. Als u deze gegevens niet zelf kunt opzoeken, kunt u ze sinds 1 januari 2021 opvragen bij uw bank. Maar dit kan alleen als u aan deze voorwaarden voldoet:

- Iemand die u niet kent, heeft u opgelicht via een vals tekstbericht of telefoontje. Hierbij heeft u geld betaald zonder daarvoor iets terug te krijgen. Of u bent opgelicht toen u online iets bestelde, bijvoorbeeld door een nepwebwinkel.
- De betaling was minder dan 13 maanden geleden.
- Er is geen andere manier om uw geld terug te vragen (bijvoorbeeld bij de webwinkel).
- U heeft hiervan bij de politie aangifte gedaan. Bij de aangifte heeft u doorgegeven naar welk Nederlands rekeningnummer (IBAN) u geld heeft overgemaakt. U kunt deze procedure alleen gebruiken als u geld heeft overgemaakt van en naar een Nederlandse bankrekening. Let op: van dit soort fraude kunt u alleen online aangifte doen.
- Wanneer u aangifte heeft gedaan, maakt u van die aangifte een kopie voor de bank.
- Wanneer u aangifte heeft gedaan, moet de politie het rekeningnummer in het online LMIO-register hebben gezet: <https://www.politie.nl/aangifte-of-melding-doen/controleer-handelspartij.html>. Dit doet de politie wanneer zij 3 aangiften heeft gekregen van hetzelfde rekeningnummer. Dit register is er op dit moment alleen voor fraude bij aankopen en verkopen. U zoekt het rekeningnummer op in het register. Als er een waarschuwing op het scherm verschijnt over dat rekeningnummer, maakt u daarvan een schermafbeelding. Die schermafbeelding hebt u nodig als bewijs voor de bank.

De politie adviseert om online aangifte te doen, en niet schriftelijk op een bureau. Online aangiften komen namelijk meteen binnen bij de juiste afdeling van de politie. Zo kan de politie voor heel Nederland zien waar mensen worden opgelicht via internet. Met een online aangifte kan de politie ook sneller zien of er meerdere aangiften zijn van hetzelfde rekeningnummer. En dan kan de bank dat rekeningnummer sneller blokkeren.

Hierna geeft de bank de (mogelijke) oplichter 21 dagen de tijd om het bedrag terug te betalen. Krijgt u het geld niet terug binnen die 21 dagen? Dan krijgt u de NAW-gegevens van de rekeninghouder. U mag deze gegevens alleen gebruiken om een civiele procedure te starten om uw geld terug te eisen.

De bank kan niet beloven dat de NAW-gegevens kloppen.

Soms kan de bank u de NAW-gegevens niet geven. Bijvoorbeeld als de oplichter het rekeningnummer heeft gebruikt van een bedrijf of organisatie die er zelf niets mee te maken heeft.

Deze procedure staat ook uitgebreid beschreven op deze website: <https://www.betalvereniging.nl/betalingsverkeer/maatschappij-politiek-en-wetgeving/opvragen-naw-oplichter/>

Kan ik hierbij hulp krijgen?

Bij deze procedure kunt u hulp krijgen van een jurist, of uw rechtsbijstandsverzekering, of een gerechtsdeurwaarder. Sommige gerechtsdeurwaarders bieden een speciaal pakket aan voor dit soort zaken, voor een wat lagere prijs. Een gerechtsdeurwaarder heeft ook toegang tot de Basis Registratie Personen en kan dus controleren of de NAW-gegevens kloppen.

Wie betaalt de kosten?

Een civiele procedure kost geld: voor de griffierechten en voor een deurwaarder die zorgt dat de tegenpartij het bevel ontvangt om bij de rechtbank te komen. Deze kosten moet u meestal zelf betalen. Behalve als de rechter beslist dat degene die de rechtszaak verliest (een deel van) deze kosten betaalt. Maar dat lukt alleen als deze persoon het geld kán betalen.

Heeft u als slachtoffer niet genoeg bewijs dat er misleiding was of een wanprestatie? Dan kan het gebeuren dat u uw geld niet terugkrijgt. En dat u ook de kosten van de procedure moet betalen.

Wie is de oplichter?

Het kan zijn dat er op dit moment nog geen (strafrechtelijk) onderzoek is gedaan naar de persoon van wie u de gegevens opvraagt. Dan is het dus nog niet zeker of dit ook echt een oplichter is.

Want bij fraude wordt het geld meestal overgemaakt naar een 'geldezel'. Dat is iemand van wie de bankrekening wordt gebruikt om geld van criminelen door te sluizen. Vaak gebeurt dit bewust. Maar het kan óók de rekening zijn van iemand die er niets van weet of zelf slachtoffer is van fraude. Er zijn vormen van fraude waarbij mensen geld van criminelen doorsluizen, zonder dat ze het weten. Wij zien ook weleens dat mensen met een licht verstandelijke beperking hiervoor misbruikt worden.

De politie onderzoekt dit pas nadat iemand in het LMIO-register komt. Dit register is er namelijk alleen om mensen te waarschuwen. De enige voorwaarde om een rekeningnummer in dit register te zetten, is dat er 3 aangiftes zijn gedaan van dat rekeningnummer.

Wij waarschuwen u dat u absoluut geen 'eigen rechter' mag spelen. U mag ook niet de persoonsgegevens die de bank doorgeeft, bekendmaken op sociale media bijvoorbeeld. Als u dat wel doet, pleegt u zelf strafbare feiten, zoals smaad, laster of opruiing.

KvK Arnhem 09138148

Postadres:
Postbus 963
7301 BE Apeldoorn
T: 088 - 786 7372
E: communicatie@fraudehelpdesk.nl

De Fraudehelpdesk is een
activiteit van Stichting Aanpak
Financieel-Economische
Criminaliteit in Nederland
(SafeCin)
www.fraudehelpdesk.nl